đen za Misu kalež, a imao je proći kroz dvoja dosta tijesna vrata. Šta možemo onda drugo očekivati, nego padanje crkvenih predmeta na pod. Zato i znadu neke patene grozno izgledati — posve ispresavijane. Zato se zna i ona voda za pranje prstiju uz pričešćivanje izvan sv. Mise proliti i prije, nego dospije u sakrarij, na samom oltaru i oltarniku, a ima u sebi, bar u minimalnoj količini, ostatke Presv. Euharistije.

*

Više savjesnosti, više brižljivosti, više ljubavi, pa će biti i više obdržavanja raznih crkvenih propisa, donesenih iz ljubavi i poštovanja prema Euharistijskom Isusu.

F. K.

»DOBNA GRANICA« U PRAKSI

Nije »dobra granica« svećeničke službe, što ju je uveo II. vatikanski sabor, u dekretima o biskupima i svećenicima, kakva centralna točka u organizacijskoj rekonstrukciji, reformi, duhovne pastve u katoličkoj Crkvi. Ali značajan jest. I direktno, — u koliko će ubuduće onemogućavati anomaliju, da ljudi drže u rukama odgovorne crkvene funkcije, i kad im to, zbog starosti ili bolesti, nije više ni fizički, a uvijek moralno, moguće, na štetu pastoralnoj vitalnosti i inicijativi u dijecezi ili župi, — a još više indirektno: u koliko praktično i proklamira i provodi izrazito apostolsko-idealistički princip, da službe u Crkvi nijesu nikakav osobni privilegij, nego, naprotiv, funkcija s eminentno i specifično kolektivnom svrhom; svrhom promicanja viših, duhovnih, interesa Crkve i duša. Osobni momenti moraju stoga u njima biti podređeni onim općima. Specifični, pa i vrhovni, kriterij pri njihovu, kako popunjavanju, tako i obavljanju, mora biti duhovni interes vjernika, pastve, crkvene stvari.

Odatle i toliko opća pažnja, koju je izazvala ova nova kanonsko-pravna i disciplinirana institucija u katoličkoj Crkvi. A odatle i nepodijeljene simpatije, na koje je naišla u širokim krugovima i klera i lajikata. Spada, očito, među one stvari, koje su neprijeporna pozitivna stavka u saborskoj pastoralnoj adaptaciji Crkve. I grijeh bi bio ne realizirati je: u granicama mogućnosti. I kod nas! Pa i u koliko, možda, od pojedinih crkvenih ljudi i svećenika traži osobne žrtve, i nije im draga.

Samo, ima i ona svoje probleme. I svoje poteškoće. I svoje upitnike. Nije sve oko toga problema unaprijed jasno. On je riješen samo općenito i u principu; razrađen još nije. Može se i nezgodno i krivo intepretirati: protiv stvarnih namjera sabora i Crkve. I s idejnog, i s tehničkog stanovišta. Može i kroz njega iz nas progovoriti ono ljudsko na štetu onoga božanskog.

Naopako, ako tko forsira provedbu ove nove prakse u Crkvi samo iz sebično-karijerskih pobuda! »Sjaši Kurta, da uzjaši Musa!«, »Dok se jednome ne smrkne, ne može se drugome svanuti!« Valja »dizati« stare, da mi mladi mognemo zasjesti na njihova mjesta: časnija, odlučivanja, unosnija; na više položaje, na »bolje« župe. Ili: valja gurnuti u kraj one »pretpotopne«, koji smetaju,

opiru se, »progresivnom« kursu »modernizaciji« Crkve, uklanjanju anahronične crkvene discipline, većoj »slobodi« u Crkvi, približavaju »savremenim« shvaćanjima i idejama, teološkim i moralnim novitetima.

Ništa Crkva tada ne bi dobila ovom »dobnom granicom«. Izgubila bi. Prije svakoga organizacijskog »pomlađivanja« Crkve mora doći njezino nutarnje produhovljenje. Treba da i mlađi svećenički naraštaj bude pobožan, crkven, pozitivno orijentiran: po mogućnosti u svemu tome još bolji od staroga. Ako netko gleda ideal samo u »clergyman«-u, »manager«-u i »dispatcher»-u župe i duhovne postave u ltilu »business«-a i suvremene tehnike, s helikopterima i radio-televizijom (i s punim džepovima dolara), a na račun molitve, rezidencije i ispovjedanja, bit će to i za njega, kao svećenika, i za Crkvu fatalno. A pogibao od toga nije ni kod nas posve neaktuelna. Čuju se pogdjgdje takove izjave; osjećaju se pogdjegdje takve tendencije. Ima i godina, dvije, što mi je jedan crkveni čovjek s položaja okarakterizirao tipičnog mlađeg svećenika iz svoje dijeceze: graditelj (često i požrtvovan, i okretan), »motorista« i »liturgista« (a ako to nije bio u bogosloviji). Voli više ono što ga rastresa, nego ono što ga sabire. Voli više pjevanje i okupljenje omladine na priredbe i zabave, nego ispovijedanje, propovijedanje, providenje bolesnika. Voli, eto, sa stanovišta duhovnosti i nadnaravnosti, »liniju manjega otpora«.

Takvom pomlađivanju Crkve i pastve ne smije poslužiti »dobna granica«. S njom paralelno mora ići dobar crkveni odgoj i samoodgoj mlađega klera. Samo onda će njegovo veće učešće na odlučnim mjestima u dijecezi i postavi biti blagotvorno.

A s druge strane moramo u ovoj stvari biti na čistu i s nekoliko izrazito formalno-organizacijskih strana problema.

Ne smijemo zaboraviti, da je granica od 75 godina (iz provedbene crkvene naredbe) skrajnja i praktično ultimativna granica. Nije idealna. I da ona, prvotno, govori o biskupima. Biskup, na koncu — ako je inače vitalan i u dobroj kondiciji, fizičkoj i umnoj, a pogotovu još, ako ima auksilijara — može zadovoljavati svojim glavnim dužnostima i kao sedamdesetogodišnjak. Može im, katkada, i potpuno, i idealno, zadovoljiti. Ali za pastoralno-župsko svećenstvo očito je 75 godina prekasan termin za odlaženje u mirovinu. Svećenik sa 70 ili sa 74 godine ne može na župi nikako zadovoljavati. Fizički ne može, osim da je iznimno robustan i sačuvan. Ali zakoni se ne donose na osnovu iznimaka, nego na osnovu onoga, što je redovito: »ex communiter contingentibus«. Uvijek će to, — i bez ikakve njegove subjektivno zle volje, — ići na objektivnu štetu, — kojiput i tešku štetu, — duša i duhovne pastve. Kad se bude juridički uređivao ovaj problem, trebat će, po našemu mišljenju, za pastoralno svećenstvo predvidjeti znatno ranije vrijeme za odlazak u mirovinu: najkasnije sa 65, a fakultativno i sa 60 godina. U pretpostavci, dakako, — a ta je danas već ispunjena, — da umirovljeni svećenik ima zagarantiranu pristojnu eksistenciju i reguliran mirovinski status.

Samo, odmah se, u toj pretpostavci, pred nas ispoprječuje drugi problem: A šta, ako nema dovoljno svećeničkog podmlatka; ako nema dosta mlađeg klera? Ne ćemo valjda ostaviti župe prazne. Bolje je, da je na župi i svećenik osamdesetogodišnjak, nego da ga na njoj uopće nema.

Sigurno! I gdje je, i dokle je, tako, učinit će svaki stariji svećenik dobro djelo i veliku uslugu Crkvi, ako ostane i dalje u aktivnoj pastvi i u njoj radi onoliko, koliko može: sve dok to biskup od njega želi i za to ga moli.

Ali, kod nas, na sreću stvari s te strane ne stoje, barem zasada, odviše zlo. Ili, barem, ne bi morale da stoje. Nije »dobna grobnica« jedina aktuelna saborska reforma, koja se odnosi na problem klera. Još je puno važnija ona o sustavnoj, ali i organiziranoj, brizi za svećenički podmladak: i molitvom i propagandom. I ona o solidarnom i kolektivnom rješavanju pastoralnih problema u Crkvi. O suradnji i pomoći između pojedinih dijeceza i krajeva. Realiziraju li se i u nas principi s toga područja, neće u nas nigdje morati župnikovati župnici od 75 godina. Ima kod nas već dosta krajeva, gdje već dižu alarm: kamo ćemo sa svećenstvom? Eto, kamo ćemo! Na prazne župe u drugim dijecezama. U zamjenu svećenicima starcima, gdje se god oni nalazili. Žalosno bi to bilo svjedočanstvo po naš svećenički idealizam, kad se ne bismo dali maknuti iz svoje dijeceze i sa svoga »boljega« mjesta u drugi kraj, — ne misija, nego vlastite svoje domovine, — gdje nas duše i Crkva krvavo trebaju. Pogotovu, kad se radi o bogoslovima i mladomisnicima.

A, onda, još je tu jedan momenat od značenja. Ako već negdje moraju i stariji svećenici još ostati u aktivnoj pastvi, ne moraju u njoj ostati na mjestu, koje više nije za njih. Neka im se nađe lakše: pomoćno! Mala župica, supsidijarno (umirovljeničko) mjesto, neka lakša duhovnička ili kancelarijska služba. A oni mladi i zdravi neka idu na teže terene!

Opet se, eto, vraćamo na ono bitno: na svećenički idealizam. Na prednost općega pred posebnim, kolektivnoga i zajedničkoga nad ličnim.

I institucija »dobne granice« pretpostavlja apostolsku nesebič-služenja. Moramo svi biti spremni na promjene, na seljenja, na nost, pokretnost, prilagodljivost na službenicima oltara: idealizam »rotacije«. I moramo za to i na to odgajati i spremati buduće svećenike u sjemeništima. A detalji su nuzgredni. Principi su glavno. O njima valja razmišljati. S njima moramo biti na čistu. Onda će se tehnička rješenja lako naći. Moraju se naći!

Č.

LIJEPA SVEĆENIČKA DUŠA

(† dr Nikola SERTIĆ)

Ličanin, ali neobično blag, dobar i strpljiv. Rodio se 23. X 1906. u Brinju, gdje je u ono doba bilo osam živih svećenika, a šest ih je školovao zagrebački konanik Vučetić, rodom od iste loze. Majka Nikolina rodila je 11 djece. U kući je vladao pravi kršćanski duh, te se vršila zajednička večernja molitva, a nedjeljom se išlo u 4 km. udaljenu crkvu. Otac ipak nije išao svake nedjelje, ali je često kazao: »Bog je u svakom ćošku, i treba mu se uvijek moliti.«